

ประวัติศาสตร์ละตินอเมริกา

ประวัติศาสตร์ลัatinอเมริกา

บทที่ 1

บทนำ

ความหมาย

ละตินอเมริกา คือชื่อเรียกดินแดนในทวีปอเมริกาใต้ ซึ่งประชากรมีพื้นฐานวัฒนธรรม และเชื้อชาติโดยตรงมาจากยุโรป โดยเฉพาะอิตาลี สเปน และโปรตุเกส¹ มีภาษาพูดที่มีรากฐานมา จากภาษาโรมานซ์ อันได้แก่ ภาษาสเปน ฝรั่งเศส อิตาลี โปรตุเกสและรูมาเนีย มีอาณาเขตทั้ง แท่นหònแห่งสุดของประเทศเม็กซิโกเรื่อยลงมา ถึงตอนใต้สุดของทวีปอเมริกาใต้ในบริเวณแคปเวอร์น ประกอบด้วยประเทศเอกสาราชทั้งหมด 20 ประเทศ² ได้แก่ ประเทศอาร์เจนติน่า โบลิเวีย บราซิล ชิลี โคลومเบีย คอสตา Rica คิวบา สาธารณรัฐโดมินิกัน อิ瓜ดาอร์ เอล ซัล瓦เดอร์ กัวเตมาลา ไฮติ ชอนกูรัส เม็กซิโก นิการากัว ปานามา ปรารากวัย เปรู อูรูวัย เวนเซอลา นอกจากนี้ ยังหมายถึงดินแดนต่าง ๆ ที่มีพื้นฐานวัฒนธรรมดังกล่าวข้างต้น แต่ยังไม่ได้รับอิสรภาพอีก เช่น เปอร์โตริโก (ดินแดนในปกครองของสหรัฐอเมริกา) ที่พูดภาษาสเปน และกิจนาของฝรั่งเศส ตลอดจนหมู่เกาะต่าง ๆ ในทะเลカリบเปรี้ยน และหมู่เกาะอินเดียตะวันตกที่พูดภาษาตั้งกล่าว

ในปัจจุบัน เรามักจะใช้คำว่า ละตินอเมริกากันอย่างไม่เคร่งครัดนัก เพราะฉะนั้นคำว่า ละตินอเมริกา ก็อาจจะมีความหมายถึงประเทศหรือดินแดนที่คงอยู่ในทวีปอเมริกาใต้ได้เช่นกัน คือ คำนึงถึงสถานที่ตั้งของประเทศนั้น ๆ มากกว่าจะคำนึงถึงชนบธรรมเนียมประเพณี ดังนั้นประเทศ หรือดินแดนต่าง ๆ เหล่านั้นก็อาจถูกยกเป็นประเทศหรือดินแดนในละตินอเมริกาได้ เช่น บริติส ชอน-

¹ H. Robinson, Latin America (London, 1970) pp. 1-2. อย่างไรก็ต้องคำนึงถึงว่าไม่ถูกต้องที่เดbynก เพราะ ในดินแดนเหล่านี้ยังมีวัฒนธรรมของชาวอินเดียนและชาวอฟริการ่วมอยู่ด้วย แต่ที่เราอมเรื่องของทั้งนี้เป็นไปโดย อนุญาติ เพราะไม่อาจหาคำที่ถูกต้องมาใช้ได้ ดู Donald Marquand Dozer, Latin America : An Interpretive History, (New York, 1962) p. 8.

² Hubert Herring, A History of Latin America from the Beginning to the Present, (New York, 1972) p. 3.

ครูส กิจานาทีพุกภาษาอังกฤษ สุนัมและหมู่เกาะต่าง ๆ ในทะเลคริบเบียนของเนเธอร์แลนด์ หรืออาจเรียกรวมกันอีกคำว่า ประเทศในอเมริกาใต้ก็ได้³

การแบ่งภูมิภาค

ถ้าเรานับรวมให้ทวีปอเมริกาทั้งหมดเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เราอาจแบ่งทวีปนี้ออกเป็น 3 ส่วน ได้ด้วยกัน ส่วนเหนือสุดได้แก่ ทวีปอเมริกาเหนือ ประกอบด้วยประเทศคานาดาและประเทศสหรัฐอเมริกา ตอนกลางเรียกว่าอเมริกากลาง หรือชื่อในภาษาอังกฤษว่า Middle America ได้แก่ ประเทศเม็กซิโกลงมาถึงประเทศปานามา อนึ่งคำว่า อเมริกากลางนี้คำในภาษาอังกฤษที่ใช้อยู่อีกคำหนึ่งคือ Central America คำนี้เป็นคำใช้เรียกประเทศบางประเทศใน Middle America เท่านั้น คือหมายถึงประเทศที่อยู่ในช่วงคอกอกด้วยประเทศเม็กซิโกลงมา จนถึงตอนเหนือสุดของประเทศโคลومเบีย ได้แก่ ประเทศกัวเตมาลา เอล ซัล瓦คอร์ คอสตา ริก้า นิการากัว ชอนครัสและปานามา หรืออีกนัยหนึ่งคือ Central America ไม่รวมประเทศเม็กซิโกเข้าไว้ด้วย และส่วนที่เหลือได้แก่ ทวีปอเมริกาใต้ คือประเทศทั้งต่ำที่สุดของโลก ได้แก่ ประเทศโคลومเบีย เวเนซูเอล่า อีกวาคอร์ เปรู บราซิล โบลิเวีย ปารากวัย อุรuguay ชิลี และอาร์เจนตินา

สภาพภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ

ภูเขา เทือกเขา ทรายสูง

ละตินอเมริกามีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 21 ล้านตารางกิโลเมตร⁴ วัดจากเหนือสุดถึงใต้สุด มีความยาวประมาณ 11,200 กม. และจากทิศตะวันตกไปทิศตะวันออก ประมาณ 5,120 กม. ภูมิประเทศส่วนใหญ่ปักดูมไปด้วยเทือกเขาและทรายสูงเราอาจแบ่งสภาพของประเทศออกได้ ดังนี้

ในเม็กซิโก ทางทิศตะวันออกมีเทือกเข้าชี้ร่วง มาเดร โอเรียลต์ เป็นเทือกเขាតี่มีความสำคัญที่ชี้ความเป็นอยู่ของชาวเม็กซิกันมากลูกหนึ่ง มีความยาวประมาณ 1,600 กม. ทอดตัวลงมาจากการได้ของแม่น้ำริโอ กรังเด ถึงบริเวณอ่าวเม็กซิโก ส่วนที่สูงที่สุดได้แก่ ยอดเขาริชาร์บามีความสูงถึง 18,700 ฟุต (5,610 ม.) เทือกเข้าอีกสูงอีกอยู่ทางทิศตะวันตกได้แก่ เทือกเข้าชี้ร่วง มาเดร ออกชีเกนต์ ทอดตัวลงมาเช่นกัน จากทางตอนใต้ของมาร์กอโรชนา ข่านกับมหาสมุทรแปซิฟิก

³ Marion Hilcox and George Edwin Rines, *Encyclopedia of Latin America*, (New York, 1917) p. 7.

⁴ แบ่งเนื้อที่ของอเมริกาใต้ประมาณ 18 ล้านตารางกิโลเมตร และอเมริกากลางรวมทั้งเม็กซิโกและหมู่เกาะต่าง ๆ อีกประมาณ 2.6 ล้านตารางกิโลเมตร

ภาษาและเทือกเขาของละตินอเมริกา

ส่วนตอนกลางของเทือกเขา 2 ลูกนี้เป็นที่ราบสูงเม็กซิโก มีความสูงเฉลี่ยตั้งแต่ 4,000 ถึง 8,000 ฟุต (1,200 ถึง 2,400 กม.)

ในอเมริกากลาง สภาพพื้นที่สับสนมากกว่าในเม็กซิโก⁵ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขารอบสูง หุบเขาและหน้าผาสูงๆ ในทะเลcaribbeียนและหมู่เกาะอินเดียตะวันตก เราอาจแบ่งพื้นที่เหล่านี้ออก เป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ ด้วยกัน ได้แก่ หมู่เกาะบาร์บados หมู่เกาะใหญ่และหมู่เกาะน้อย ซึ่งมีลักษณะไม่ได้แตกต่างไปกว่าบันแฝ่นกินมากนัก

ในอเมริกาใต้ เนื่องจากอาณาเขตที่กว้างขวางกว่าจังหวัดลักษณะภูมิประเทศแตกต่าง และค่อนข้างจะมากกว่าใน 2 ภูมิภาคแรกตลอดจนทั้งความสับสนก็มีน้อยกว่าจากลักษณะที่เห็นชัด 3 ประการ คือบริเวณเทือกเขางि�กิตะวันตก บริเวณทุ่งหญ้าตอนกลาง และที่ราบสูงทางตะวันออก เราอาจแยกออกเป็นลักษณะย่อยอีก 7 ลักษณะ⁶ ได้ดังนี้ คือบริเวณเทือกเขายอนดิส ที่ราบลุ่มแม่น้ำโอลิโนโก ที่ราบสูงกิอานา ที่ราบลุ่มแม่น้ำอะเมซอน ที่ราบสูงบราซิล ที่ราบลุ่มแม่น้ำปารานา-ปารากวัย และสุดท้ายได้แก่ที่ราบสูงป่าตาโกเนีย (ทางตอนใต้ของอาร์เจนติน่าและชิลี) ที่สำคัญที่อยากจะกล่าวถึงในรายละเอียดได้แก่เทือกเขายอนดิสทางภาคตะวันตกของทวีปตันกำหนด อยู่บริเวณซ่องแคบเม็กเจลัน ขนาดไปกับมหาสมุทรเปซิฟิคไปจนถึงประเทศเวเนซูเอลล่าตอนเหนือ มีความยาวประมาณ 6,500 กม. บางช่วงมีความกว้างถึง 480 กม. ช่วงที่สูงที่สุดได้แก่ ยอดเขายาคองากัว ทางตอนเหนือของประเทศชิลี มีความสูงถึง 22,834 ฟุต (6,960 ม.) เป็นภูเขาระดับสูงในทวีปอเมริกาและเป็นที่ 2 ของโลกรองลงมาจากรายอุดเชาเอเวอเรสต์ ของทวีปอเมริกาใต้ เทือกเขายोโลส เคลล สถาโน มีความสูง 22,570 ฟุต และอีกถึง 5 แห่งมีความสูงรองลงมา ได้แก่เทือกเขายอนดิสโนราโช ในประเทศอีกวาดอร์ สูงถึง 20,577 ฟุต

เทือกเขายาคองากัวมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของชาวละตินอเมริกาอีกด้วยประการเป็นต้นว่า ทำให้มีอากาศชี้ควรถะร้อนกล้ายเป็นอยู่ ตัวอย่าง ประเทศอีกวาดอร์ อยู่ห่างจากเส้นศูนย์สูตรเพียง 24 กม. แต่กลับมีอุณหภูมิที่อบอุ่นน่าอยู่ และบางแห่งก็มีทิ่มปักคลุมอยู่ทั่งบี ดังเช่นในบริเวณยอดเขายาคองากัวเป็นต้น เป็นเครื่องกันเพرمแคนตามธรรมชาติ ระหว่างประเทศชิลีกับประเทศอาร์เจนติน่า อีกทั้งยังช่วยยับยั้งไม่ให้อิทธิพลของนักล่าอาณาจักรแพร่เข้าไปได้ง่าย ซึ่งก็มีผล

⁵ Robinson, op. cit, p. 7.

⁶ รายละเอียดเพิ่มเติมดู Ibid, pp. 11-12.

ช่วยทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวพื้นเมืองคงรูปไว้อย่างน้อยช่วงระยะเวลาหนึ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับคืนแคนทางศึกษาวันออกของทวีป อย่างเช่นในบริเวณหมู่เกาะทะเลบริบูรณ์ที่ถูกทำลายลงไปอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตี ภูเขาเหล่านี้มีผลร้ายต่อกฎหมายและแผนที่ เช่นกัน โดยเฉพาะการระเบิดของภูเขาไฟ อย่างเช่นในปี 1541, 1773 และ 1917 ประเทศกัวเตมาลาต้องข้ายึดเมืองหลวงถึง 3 ครั้งด้วยกัน ทั้งนี้ไม่นับประเทศอื่น ๆ อีกที่อยู่ในบริเวณนั้น และผลที่เกิดจากภูเข้าไฟลูกอื่น ๆ ที่มีอยู่ทั่วไปโดยเฉพาะในอเมริกากลาง

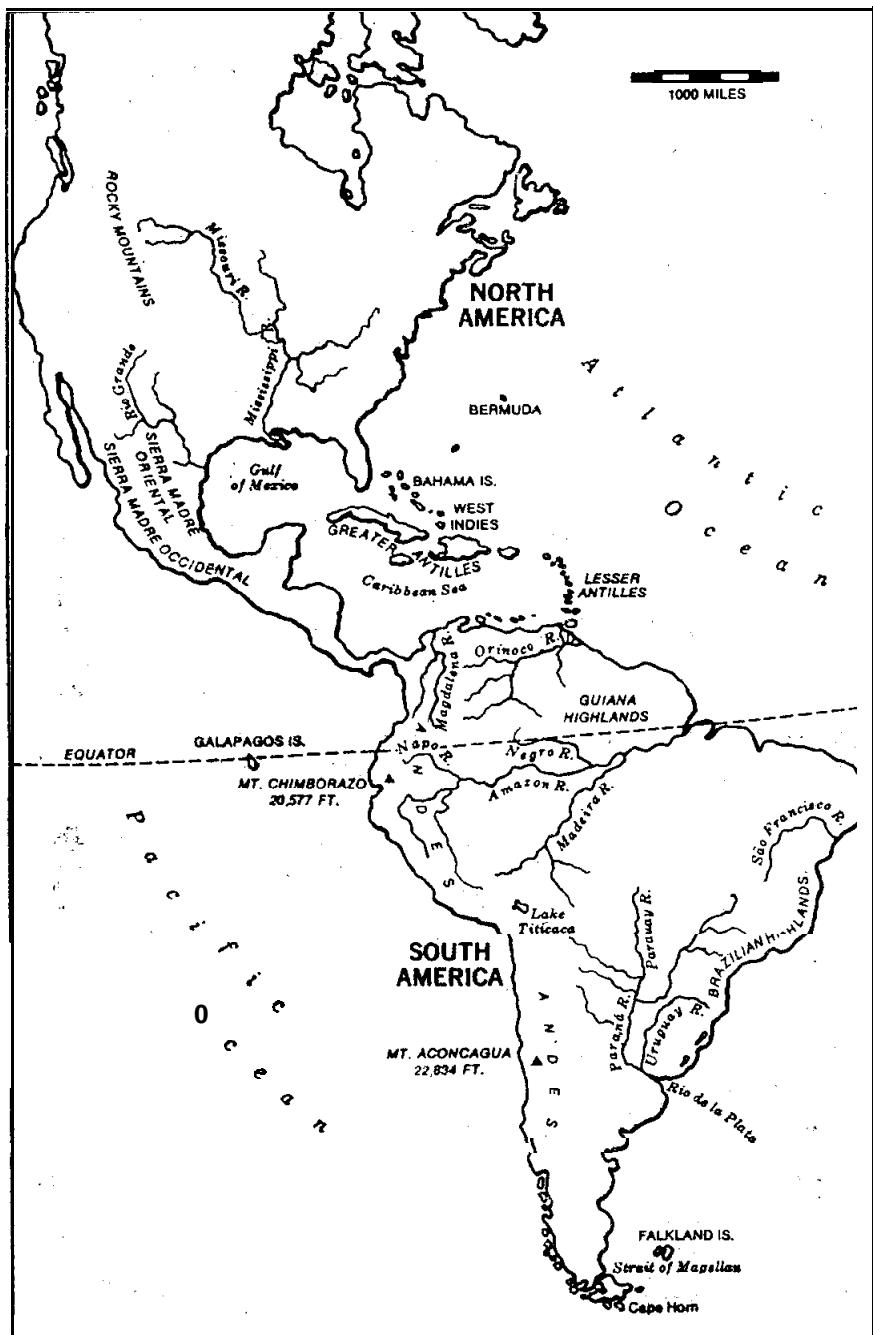
แม่น้ำ

ความสูงของเทือกเขาแอนดีสมิอิธิพลด้วยการดำเนินของแม่น้ำสายต่าง ๆ ในละตินอเมริกาอยู่มาก อิทธิพลดังกล่าวทำให้ทางเดินของน้ำมีลักษณะเด่นชัด 2 ประการ คือทางทิศตะวันตกของเทือกเขา ลำน้ำจะไหลไปทางซ้ายเพื่อไปออกหรือไม่ก็หายไปก่อนที่จะถึงปากแม่น้ำ รวมผิมหามาสมุทรแปซิฟิก แม่น้ำเหล่านี้เกิดขึ้นมาจากการละลายของหิมะตามเทือกเขา เป็นแม่น้ำสายสั้น ๆ ที่ให้ความชื้นฉ่ำแก่พืชบางชนิดอย่างเช่น ผ้าย้อ อ้อย และข้าว ที่ปลูกกันทั่วไปบนพื้นที่ที่เป็นทะเลรายระหว่างท่อนกลางของประเทศซึ่งต้องทนหน้าหนาวของประเทศเปรู นอกจากนี้กระแสแห่งน้ำไหลเข้าไม่สามารถใช้ประโยชน์ในการเดินเรือได้นอกจากจะนำกระแสไปเพื่อสร้างพลังงานอย่างอื่น หรือเพื่อใช้ในการชลประทาน ทั้งนยกเว้นแม่น้ำกวัยสันประเทศอีกวรรด ที่นำไปใช้ประโยชน์ในการเดินเรือได้บ้าง สภาพเช่นนี้เป็นลักษณะเฉพาะในทวีปของมันเอง รวมทั้งแม่น้ำส่วนใหญ่ในประเทศเม็กซิโก และในประเทศในอเมริกากลางด้วยที่ไม่ได้มีสภาพที่แตกต่างไปกว่าแม่น้ำทางผิมหามาสมุทรแปซิฟิกมากนัก⁷

สำหรับแม่น้ำทางทิศตะวันออกของเทือกเขา จะไหลไปในทางตรงข้ามกันกับแม่น้ำที่กล่าวแล้วข้างต้น คือจะไหลไปทางด้านขวาของเทือกเข้าไปออกที่ปากแม่น้ำริมชายฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติก และทะเลบริบูรณ์ แม่น้ำเหล่านี้มีความยาวมากกว่าและมีประโยชน์มากกว่าอย่างเช่น แม่น้ำนิโกร แม่น้ำโคโรราโดในประเทศอาร์เจนติน่า หรือแม่น้ำนิโกรในประเทศบราซิล

⁷ Herring, op. cit., p.7. ส่วนประเทศอื่นที่มีภูเข้าไฟระเบิด แต่เดินทาง ดู William Lytle Schurz, Latin America; A Descriptive Survey, (New York, 1949) pp. 15–16. ในปี 1977 ที่เมืองศูนย์กลางเมืองแร่ โโคเบี้ยไปในประเทศชิลี เกิดแผ่นดินไหว บ้านเรือนเสียหายและมีผู้เสียชีวิตคื้น ดู “ไทยรัฐ”, วันสารที่ 5 สิงหาคม 2520 หน้า 2.

⁸ Herring, op. cit., pp. 7–8.

ลักษณะภูมิประเทศของทวีปอเมริกา

อย่างไรก็ตามทางผู้ที่วันอุอกมีแม่น้ำสายที่สำคัญ ๆ คือสภากาดความเป็นอยู่^๙ และระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยมีอยู่หัวยัง 5 สาย ได้แก่^{๑๐}

1. แม่น้ำค้อค่า-แมคคานล่น เนพะแม่น้ำแมคคานมีความยาวทั้งสิ้นประมาณ 1,600 กม. ต้นกำเนิดอยู่ที่บริเวณชายแดนติดต่อกันระหว่างประเทศไทยกับประเทศโคลومเบีย ไหลเข้ามาทางเหนือมาบรรจบกับแม่น้ำค้อค่า (มีความยาวประมาณ 966 กม.) ทางตอนเหนือของประเทศไทยโคลอมเบีย ก่อนที่จะไหลออกไปที่ปากแม่น้ำชายฝั่งทะเลcaribeเป็น

ถึงแม้ว่าเส้นทางสายนี้จะไม่สะดวกนัก และบางตอนไม่อาจใช้ในการเดินเรือได้ เพราะมีผาหนาตากและระยะแสน้ำที่ไหลเชี่ยว แต่ก็ยังมีเส้นทางไม่น้อยกว่า 800 กม. ที่ใช้ในการคมนาคมได้ อีกทั้งหล่อเลี้ยงพื้นที่กว่า 949,000 ตารางกิโลเมตร ที่แม่น้ำสายนี้ไหลผ่านไป

2. แม่น้ำโหรโนโก มีความยาวประมาณ 2,400 กม. ต้นกำเนิดอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทยโคลอมเบียและตอนใต้ของประเทศไทยเนชูเอลล่าและไหลไปออกที่ชายฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติก แม่น้ำสายนี้เริ่นเดียวกับแม่น้ำสายแรก ถึงแม้ว่าเป็นระยะทางเกือบ 240 กม. ก่อนจะไหลไปออกที่ปากแม่น้ำ ไม่สามารถใช้ประโยชน์ในการเดินเรือได้ แต่ว่าด้วยเส้นทางที่เหลืออีกกว่า 2,000 กม. ทำให้แม่น้ำสายนี้กลายเป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สำคัญสายหนึ่งของทวีปโดยเฉพาะคืนเดนที่ลึกเข้าไปในทวีปของประเทศไทยโคลอมเบียกับประเทศไทยเนชูเอลล่า สามารถไปเชื่อมกับแม่น้ำริโอโนโกร แม่น้ำที่แยกออกจากแม่น้ำอะเมซอนที่สำคัญอีกสายหนึ่งด้วย

3. แม่น้ำอะเมซอน เจ้าสมญานามว่า “เจ้าแห่งลุ่มแม่น้ำทั้งหลาย” เป็นแม่น้ำที่มีความยิ่งใหญ่ที่สุดในโลกสายหนึ่ง มีความยาวประมาณ 4,800 กม. หล่อเลี้ยงพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 7,120,000 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 40% ของคืนเดนทั้งหมดของทวีปเมริกาใต้^{๑๐} มีต้นกำเนิดในประเทศไทยจากแม่น้ำ 2 สายด้วยกัน คือแม่น้ำมารานอนและแม่น้ำอูกายลิ หล่อรวมมาบรรจบเป็นสายเดียวกันทางตอนเหนือของประเทศไทยเปรู จากนั้นกลายเป็นแม่น้ำอะเมซอน ไหลผ่านประเทศบราซิลไปออกที่มหาสมุทรแอตแลนติก นอจากแม่น้ำ 2 สายนี้เป็นเหวใจสำคัญแล้วยังมีแม่น้ำอีกหลายสายที่แตกแขนงกันออกไปจากแม่น้ำใหญ่อีกหลายสายที่อยู่กันทางเหนือกัน แม่น้ำ นิโกรนาไป บตาโมโย ทางใต้มี ชูรัว บูรล มาเดร่า ซิงกุ คาป้าโย และโกกันติน

^๙ Robinson, op. cit., pp. 13-18.

^{๑๐} ได้แก่พื้นที่บางส่วนในประเทศไทยเนชูเอลล่า โคลอมเบีย อี瓜ดอร์ เปรู โบลิ维ีย์ กิจานาหันของปรัชเชสและองค์กรทางการและสรุนรวมของด้วยที่

จากความยิ่งใหญ่ดังกล่าว แม่น้ำอะเมซอนถ้าเปรียบเทียบกับแม่น้ำสายอื่น ๆ ที่กล่าวไปแล้วข้างต้น สามารถใช้เป็นเส้นทางเดินเรือได้กีว่า แม้แต่ในยามที่เกิดน้ำท่วม แต่เวลาเส้นทางนี้ เนื่องจากอยู่ลึกเข้าไปในทวีป ความเจริญยังข้าไปไม่ถึง ประโยชน์จากเส้นทางนี้จึงไม่ได้ถูกใช้อย่างจริงจังนัก

4. แม่น้ำชา ฟรานซิสโก เป็นแม่น้ำที่มีความกว้างแก่สายหนึ่ง มีความยาวประมาณ 2,880 กม. แหล่งกำเนิดอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของรัฐไมนัส เยเรส ทางทิศตะวันออกของประเทศบราซิล ไหลลงมาบรรจบกับแม่น้ำบาราโภตุ แม่น้ำสายนี้มีประโยชน์เช่นเดียวกับแม่น้ำสายอื่น ๆ คือมีความกว้างพอที่จะเดินเรือใหญ่ ๆ ได้บ้าง และใช้ในการบินเครื่องกำเนิดไฟฟ้า อย่างไรก็ตามแม่น้ำสายนี้มีความสำคัญไม่เท่ากับสายก่อนรวมทั้งแม่น้ำปารานา-ปารากวัยที่จะกล่าวต่อไป

5. แม่น้ำปารานา-ปารากวัย เช่นความยาวของแม่น้ำปารานา ประมาณ 3,200 กม. แหล่งกำเนิดในประเทศบราซิลตอนใต้ ไหลลงมาบรรจบกับแม่น้ำปารากวัย ซึ่งในท่านองเดียวกัน ไหลลงมาจากทางตอนเหนือของประเทศที่มีชื่อย่างเดียวกัน คือประเทศปารากวัย แม่น้ำสายนี้ มีความยาวประมาณ 2,080 กม. จากนั้นทั้งแม่น้ำปารานาและปารากวัยไหลลงมาทางใต้ บรรจบกับแม่น้ำอรุกวัยผ่านแม่น้ำลา ปลาต้า¹¹ ก่อนที่จะไหลลงมหาสมุทรแอตแลนติกไปสุดที่ชายแดนของประเทศอุรuguay กับประเทศอาร์เจนตินา

แม่น้ำสายนี้นับว่าเป็นแม่น้ำที่สำคัญสายหนึ่ง นอกจากจะใช้เดินเรือขนาดย่อมได้เป็นระยะทางไกลถึง 1,600 กม. จากปากแม่น้ำถึงเมืองอะซังชิออง เมืองหลวงของประเทศปารากวัย แล้วยังได้หล่อเลี้ยงพื้นที่ต่าง ๆ ที่แม่น้ำสายนี้ไหลผ่าน ได้แก่ พื้นที่ทางตอนเหนือของประเทศอาร์เจนตินา ประเทศปารากวัย ประเทศบราซิลตอนใต้ และประเทศอุรuguay เป็นพื้นที่ประมาณ 39 ล้านล้านตารางกิโลเมตร และถึงแม้ว่าจะมีความยาวไม่เท่ากับแม่น้ำอะเมซอนแต่แม่น้ำสายนี้ก็ยังเป็นเส้นทางลำเลียงอาหารจำพวกเนื้อสัตว์ ข้าว จากประเทศอาร์เจนตินา และเม็กซิโกจากประเทศปารากวัย อีกด้วย

แม่น้ำต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นอกจากในทัวขอของมันเองจะมีความสำคัญในการเดินเรือ การขนส่งพืชพันธุ์ชุบชื้นอาหาร การใช้บินเครื่องกำเนิดไฟฟ้า การสร้างเขื่อนกันน้ำไว้ใน

¹¹ แม่น้ำดา ปลาต้า มีความยาวประมาณ 360 กม. ปากแม่น้ำมีความกว้างประมาณ 192 กม. บริเวณที่เชื่อมกันระหว่างแม่น้ำเก็บแม่น้ำปารานา-ปารากวัยมีความกว้างประมาณ 32 กม.

การเกษตรกรรม แม่น้ำเหล่านี้ยังมีความสำคัญทางด้านการเมืองระหว่างประเทศตัวย กล่าวคือ แม่น้ำนัน ได้ถูกมาเป็นเครื่องกันพรมเด็นทางธรรมชาติ ช่วยลดปัญหาการขัดแย้งในเรื่องเส้นเขตแดน หรือไม่ถูกลายเป็นประเด็นให้ประเทศเพื่อนบ้านยกขึ้นมาประกาศสิ่งแวดล้อม เพื่ออ้างสิทธิในน่านน้ำได้ แม่น้ำดังกล่าวมีอย่างเช่น แม่น้ำลา ปลาท้า ระหว่าง ประเทศไทยอุรุกวัย กับประเทศอาร์เจนติน่า แม่น้ำมาเตรรา ระหว่างประเทศไทยและบราซิล แม่น้ำปารานา-ปารากวัย ระหว่างประเทศไทยปารากวัยกับประเทศไทยบราซิล และทะเลสาบทิกิกากา ระหว่างประเทศไทยและบราซิล เปรู เป็นต้น

ຂະເລືດຖາຍ

คืนเดือนส่วนที่เป็นทะเลรายของลินอเมริกา ได้แก่พื้นที่บางส่วนของประเทศเม็กซิโก ประเทศบราซิล ประเทศอาร์เจนติน่า ประเทศเบลูและประเทศชิลีโดยเฉพาะ 2 ประเทศหลังมีพื้นที่เป็นทะเลรายขนาดใหญ่กับชายฝั่งยาวประมาณ 2,180 กม. ในบริเวณตอนเหนือของประเทศชิลี บางปีมีฝนตกจำานวนน้อยมากหรือ根本ไม่มีเลย สภาพเช่นนี้มีการเปลี่ยนแปลงบ้างในประมาณเดือนธันวาคมถึงมกราคม มีกระแสนาจากทางเหนือไหลลงมาบริเวณชายฝั่ง กระแสน้ำน้ำ洶涌 และฝนมาตัวย ทำให้มีความชุ่มชื้นขึ้นบ้าง ตามปกติชาวเบลูไม่ชอบ เพราะกระแสนาแห้งที่จะเป็นประโยชน์แก่คนกลับมาสร้างความหายใจให้แก่ครองสูกิจของประเทศ เป็นทันท่วงที่พายุฝนได้ทำลายบ้านเรือน และบรรดาทรัพยากรธรรมชาติตามชายฝั่ง ชาวเบลูจึงมองเห็นว่าฝนนั้นเป็นสิ่งที่น่า可怕 ตามมาให้แก่ตน

จากสภาพทะเลราย ถึงเม้าว่าด้านหนึ่งจะให้ผลร้ายแก่ประเทศแต่ว่าอีกด้านหนึ่งก็ให้ประโยชน์แก่ตนแก่นั้นด้วย แหล่งอุดมสมบูรณ์ของทะเลรายที่เรารายกว่า โอลเซส เป็นแหล่งที่ผลิตพืชจำพวกอ้อย ผ้าย ข้าว ต้นอัลเฟลฟ่า (ถั่วนินกหนึ่ง) อุ่ง ผักและผลไม้ต่างๆ ทันไม่เหลือ น้อยช่วยไม่ได้ สำหรับชาวต่างด้าวที่พำนัชธรรมชาติบังชิงนิคจากพันธุ์ไป

กมิอากาศ

การที่จะเข้าใจลักษณะภูมิอากาศของละตินอเมริกาได้ต้องเข้าใจถึงสภาพภูมิประเทศดังกล่าวด้วย เพราะลักษณะภูมิประเทศมีข้อยกเว้นพิเศษ¹² และแตกต่างไปจากลักษณะภูมิประเทศของประ-

¹² Robinson, op. cit., p. 18.

เกศในทวีปอื่นที่ตั้งอยู่ในเขตเดียวกัน ทำให้ภูมิอากาศของละตินอเมริกาแตกต่างไปกว่าที่ควรจะเป็น ด้วยเหตุนี้เอง ถึงแม้ว่าเส้นรุ้งจะเป็นเครื่องก้าหนคลักษณะภูมิอากาศแล้วก็ตาม ความสูงที่ของภูมิประเทศ¹³ ก็มีผลต่อการกำหนดลักษณะภูมิอากาศอีกด้วย

ละตินอเมริกาตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 33 องศาเหนือ กับเส้นรุ้งที่ 56 องศาใต้ แต่พื้นดินส่วนใหญ่ของทวีปประมาณ 3 ใน 4 ตั้งอยู่ในเขตร้อน มากกว่าในเขตเส้นศูนย์สูตรจากจำนวนประเทศทั้งหมด 20 ประเทศ พอที่จะจำแนกลักษณะอุณหภูมิออกได้ ดังนี้¹⁴ ทางตอนเหนือของประเทศเม็กซิโกและบางส่วนของเมริกากลาง ร้อนในหน้าร้อนและอบอุ่นในหน้าหนาว ตอนกลางของทวีปเมริกากลางมาถึงตอนกลางทวีปเมริกาใต้ มีอากาศร้อนโดยทั่ว ๆ ไปยกเว้นตามเทือกเขาแอนดีส ที่มีอากาศหนาวจัดในฤดูหนาว และร้อนจัดในฤดูร้อน ส่วนทางตอนใต้ของประเทศบราซิลถึงส่วนหนึ่งของประเทศอาร์เจนติน่าตอนเหนือ มีอากาศร้อนในฤดูร้อนและเย็นสบายในฤดูหนาว ที่เหลือได้แก่ตอนกลางของประเทศอาร์เจนติน่าลงมาถึงสโตรนใต้สุดของทวีป มีอากาศร้อนในฤดูร้อน หนาวหรือหนาวจัดในฤดูหนาว และเย็นสบายในฤดูร้อน และหนาวหรือหนาวจัดในฤดูหนาวตามลำดับ

ชาวละตินอเมริกัน

จากช้ายมอได้แก่ชาวอินเดียน ชาวสเปน และลูกผสมเมสติโซ ตามลำดับ

¹³ เมืองหลวงของประเทศในละตินอเมริกาว่าครั้งตั้งอยู่บนที่สูง ดูเพิ่มเติมใน William Lytle Schurz, op. cit., p. 14.

¹⁴ เรียนเรื่องมาจากแผนภูมิแสดงลักษณะภูมิอากาศของละตินอเมริกาของ Herring, op. cit., p. 13.

บริเวณที่มีฝนตกมากที่สุดของทวีปได้เก็บริเวณกลุ่มแม่น้ำอะเมซอน ทางภาคตะวันตกของประเทศเม็กซิโก ในอเมริกากลางและทางภาคใต้ของประเทศชิลี

ประชารา

ประชาราของประเทศต่าง ๆ ในลักษณะจำเพาะและแตกต่างกันออกไปตามท้องถิ่นของตนเอง หรือแม้แต่ในทวีปอื่น ๆ อย่างเช่น ทวีปเอเชีย ทวีปยุโรปและทวีปอฟริกา ประชาราของลัตินอเมริกามีลักษณะเป็นเชื้อชาติผสมของผู้พื้นที่ต่าง ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ชาวยุโรป ชาวอินเดียนและชาวอฟริกัน สภาพเช่นนี้มีมาตั้งแต่ในระยะแรก ๆ ของการเข้าไปตั้งถิ่นฐานของบุคคลเหล่านั้น คือเมื่อชาวยุโรปเดินทางไปยังแผ่นดินใหม่ได้นำชาวอฟริกันไปด้วยเพื่อช่วยทำงาน และได้ไปพบชาวอินเดียนซึ่งในขณะนั้นเป็นเจ้าของแผ่นดินอยู่ จากลักษณะประการหนึ่งของนักบุคคลเป็นชาวสเปน และชาวโปรตุเกสที่ไม่นิยมพากروبครัวไปยังแผ่นดินใหม่ด้วยเหมือนกับชาวอังกฤษ หรือชาวฝรั่งเศสในการบุกเบิกอาณาจักรในทวีปอเมริกาเหนือ¹⁵ ทำให้คนแน่นหนึ่งแห่งที่มีการผสมของเชื้อชาตินานาที่สุดทวีปหนึ่ง

ขบวนการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในแผ่นดินใหม่เพิ่มมากขึ้นอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในระยะหลังจากได้รับอิสรภาพจากสเปนและโปรตุเกสแล้ว ในจำนวนนี้มีทั้งชาวสเปนและโปรตุเกส ยกตัวเจ้าของประเทศ รวมทั้งชาวอิตาเลียน ชาวอังกฤษ ชาวฝรั่งเศส ชาวญี่ปุ่น ชาวเยอรมัน ชาวสلاف¹⁶ ชาวอังกฤษ ชาวเยวี่ และชาวจีน

จำนวนประชาราของลัตินอเมริกาทั้งหมดในปี 1970 มีประมาณ 260 ล้านคน¹⁷ แยกเป็นอาชีวอยู่ในอเมริกา拉丁ประมาณ 60 ล้านคน ในบรรดัลลีปะร马拉น 90 ล้านคน และประมาณ 35 ล้านคนทางตอนใต้ของทวีป ส่วนที่เหลืออยู่ในหมู่เกาะของทะเลแคริบเบียน ด้วยจำนวนพดเมืองดังกล่าวทำให้ลัตินอเมริกามีทำแท่งเป็นที่ 3 รองลงมาจากการจำนวนประชาราของทวีปเอเชียและทวีปยุโรปตามลำดับ ในปัจจุบันอัตราการเพิ่มจำนวนประชากรของลัตินอเมริกากำลังอยู่ในอัตราที่สูง ทั้งนับจากต้นศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา อุปสรรคในการดำเนินชีวิตรที่เคยมีอยู่ในศตวรรษที่แล้วได้หมดไป อย่างเช่น อัตราการเกิดภัยต่อการตายเป็นสัดส่วนที่เท่ากันโดยธรรมชาติ หรือการด้อยในด้านสาธารณสุข นั่นจึงช่วยให้อัตราการเพิ่มมีไม่นักเท่าที่ควร โดยเปรียบเทียบกับ

¹⁵ Ibid., pp. 93-94.

¹⁶ ชาวสلاف เป็นบรรพบุรุษของชาวรัสเซีย ชาวบุลгарเรย์ ชาวโนร์เเมร์ และชาวโปแลนด์

¹⁷ Robinson, Latin America, p. 51.

ทวีปที่ด้อยพัฒนาเช่นกัน ดังทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ว่า จากนี้เดียวันคือจากปี 1650 ถึง 1970 ทวีปเอเชียนี้ประชากรเพิ่มขึ้นถึง 1,000 ล้านคน ในขณะที่จำนวนประชากรของสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นเพียง 200 ล้านคน¹⁸ แต่จากการที่รัฐบาลปรับปรุงระบบการสาธารณสุขให้ดีขึ้น การอนุญาตให้มีการขยายตัวมากขึ้น อัตราการเพิ่มประชากรจึงเปลี่ยนไป มีผู้ประมาณว่าในปี ค.ศ. 2000 สหรัฐอเมริกาจะมีประชากรทั้งหมดถึง 373 ล้านคน¹⁹ เป็นการเพิ่มตัวอย่างมาก แห่งหนึ่งของโลก

สำหรับความหนาแน่นของประชากรถ้าเปรียบเทียบกับทวีปอื่นๆ หรืออเมริกาเหนือแล้ว มีประเทศไชอิติเพียงประเทศเดียวที่มีประชาชนอยู่หนาแน่นกว่าในอัตราส่วนที่เท่ากัน²⁰ พื้นที่ที่ชาวสหรัฐอเมริกาซบอาศัยอยู่กันมาก นอกจากในประเทศไชอิติแล้วก็มีประเทศเม็กซิโก และประเทศในอเมริกากลาง ส่วนที่มีประชาชนอาศัยอยู่ที่สุดได้แก่บริเวณลุ่มน้ำอะเมซอน และตามเทือกเขาแอนดีส ที่หนาแน่นส่วนใหญ่กันนิยมอาศัยอยู่ตามเมืองใหญ่ๆ หรือเมืองเก่าในสมัยอาณาจักร และตามบริเวณ 2 ฝั่งแม่น้ำ ยกเว้นพื้นที่ลักษณะภูเขาไปในทวีปที่เป็นเข่นน้ำเพาะปลูกจะมีประเทศไม่อ่อนนวย²¹

จากจำนวนประชากรทั้งหมดในปี ค.ศ. 1970 ที่มีทั้งผู้ಡง ผิวสีน้ำตาล ผิวดำ และผิวขาวซึ่งรวมกันเรียกว่า ชาวละตินอเมริกันนั้น²² ผู้ಡงหรือชาวอินเดียนอาศัยอยู่มากที่สุดในแทนประเทศไทยกับเคนยา อีกвар์เตอร์ เปรู และโบลิเวีย ผิวสีน้ำตาลหรือลูกผสมมีมากในประเทศเม็กซิโก ชอนดูรัส นิการากัว เอลซัล瓦โดร โคลومเบีย เวเนซูเอล่า ชิลี และปารากวัย ส่วนผิวสีดำ หรือชาวอฟริกันนั้น มีอยู่มากพอๆ กับพวกลูกผสมในประเทศปานามา คิวบา สาธารณรัฐโดมินิกัน โคลومเบีย เวเนซูเอล่า ตามบริเวณชายฝั่งของชอนดูรัส และนิการากัว โดยเฉพาะประเทศไทยไชอิติ เป็นคืนเด็นที่มีชาวอฟริกัน หรือนิกรอาศัยอยู่เกือบทั้งประเทศ ทั้งน้ำเพาะผักชาวอฟริกันที่ขึ้นบุกรุกรัฐบาลในปี ค.ศ. 1804 เป็นต้นมา ส่วนใหญ่มีนโยบายเป็นปฏิบัติที่ต่อชาวยิว²³

¹⁸ Ibid. p. 49.

¹⁹ Ibid. p. 51.

²⁰ Herring, op. cit., p. 14 ที่นี่ไม่รวมถึงประเทศที่ยังไม่ได้รับเอกสารดังเช่น เมอร์โต ริโก และประเทศที่ไม่นับเป็นประเทศในกลุ่มละตินอเมริกา อย่างเช่น ทรินิดัดและโตบากโกเป็นต้น ที่มีประชากรอยู่หนาแน่นเป็นอันดับ 1 และอันดับ 2 คือ Robinson, op. cit., p. 60.

²¹ Dozer, op. cit., p. 15.

²² Herring, op. cit., pp. 15-16.

²³ ดูรายละเอียดเพิ่มเติม Ibid., p. 427,

สำหรับในประเทศไทยเป็นประเทศที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง ประชากรมีชาวพิวชา (โปรตุเกส) อินเดียน และชาวอฟริกันในอัตราส่วนที่เท่า ๆ กัน สุกท้ายได้แก่กินแคนของชาวพิวชาส่วนมากได้แก่ ประเทศไทยเรียนที่นี่ อุรุกวัย และคอสตา ริก้า

พืชพันธุ์ ชัญญาหารและแร่ธาตุ

ถึงเมื่อว่าแนวโน้ม ในปัจจุบันของชาวยุโรปเข้ามายังกันอย่างหนาแน่น ตามเมืองใหญ่ ๆ ก็ตาม แต่ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยคงอาศัยการเกษตรกรรมเป็นหลักสินค้าขายออกมากกว่า 60% ของสินค้าทั้งหมดเป็นสินค้าประเภทดังกล่าว ที่สำคัญได้แก่ กาก妃 น้ำตาล ผ้ายนสัตว์ เนื้อสัตว์ ข้าวสาลี กล้วยหอม ยางพารา และโกโก้ นอกจากนี้ยังมีข้าวโพด ถั่ว เหล้าอ่องุ่น สถานที่สำคัญที่ผลิตข้าวสาลี และการทำปศุสัตว์ อยู่ในประเทศไทยเรียนที่นี่ ในบริเวณที่หุบเขาแม่น้ำ เป็นมา²⁴ อันอุดมสมบูรณ์มากที่สุดของละตินอเมริกา ที่หุบเขานี้ท่อนอกกิมในประเทศอุรุกวัย ประเทศไทยกว้างและประเทศไทยเรียบราบตอนใต้ หรือสินค้าอย่างเช่น น้ำตาล จำนวน 1 ใน 3 ที่เข้าขันอยู่ในตลาดโลก 80% เป็นสินค้าข้าวจากประเทศคิวบา สำหรับกาแฟที่เป็นที่นิยมที่มีกันทั่วไป ก็เป็นผลิตผลจากประเทศไทยในละตินอเมริกามากที่สุด ได้แก่ประเทศไทย รองลงมาได้แก่กัวเตมาลา โคลอมเบียและโอล ชัล瓦คอร์

ส่วนทรัพยากรธรรมชาติที่ผู้อยู่ใต้พื้นดินนั้น ในละตินอเมริกามีผู้กล่าวไว้ว่า มีมากแต่กำลังรอน้ำซึ่งอ่อน ๆ มาช่วย อย่างเช่น ถนนหนทาง ระบบขนส่ง²⁵ เพื่อที่จะเดินทางเข้าไปถึงแหล่งทรัพยากรเหล่านั้น ตลอดจนเทคโนโลยีสมัยใหม่และการลงทุน อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน ประเทศไทยในละตินอเมริกาหลายประเทศได้พัฒนาขึ้นมาอย่างมาก เช่น เวนซูเอล่า ที่เป็นประเทศผู้นำในการผลิตน้ำมันบีโตรเลียม และเป็นพ่อค้าน้ำมันรายใหญ่รายหนึ่งในกลุ่มโอเปค²⁶ ประเทศอื่น ๆ ที่มีน้ำมัน ได้แก่ประเทศไทย เม็กซิโก อาร์เจนทิน่า โคลอมเบีย บราซิล และเปรู

²⁴ รายละเอียดดู Ibid., pp. 689-690. และผู้ที่สนใจการผลิตของประเทศไทยเรียนที่นี่ ดู Sanford A. Moss "Latin America and the World Economy" in *History of Latin America Civilization : Sources and Interpretations. Vol. 2. the Modern Age.* edited by Lewis Hanke (Boston, 1973) pp. 14-120.

²⁵ Herring. op. cit., pp. 12-14.

²⁶ OPEC เป็นกลุ่มผู้ผลิตน้ำมันที่มากที่สุดในโลก ที่ดำเนินการเมืองและเศรษฐกิจในบังคับ นี้ OPEC เป็นคำย่อของกลุ่มประเทศผู้ผลิตน้ำมัน เช่น เอกวาดอร์ (Organization of Petroleum Exporting Countries) ได้แก่ ประเทศไทยและอื่นๆ อีก 13 ประเทศ อีก 2 ประเทศ คือ อุรุกวัย ชาติอิหร่าน อินโดนีเซีย เวนซูเอล่า อัลจีเรีย ลิเบีย คาดว่า ในปัจจุบัน โอมานและกาตาร์

นอกจากน้ำมันบีโตรเลียมแล้ว แร่เหล็กพูบมากในราชอาณาจักร เวเนซูเอล่า และชิลี เงินมีมากในเม็กซิโก ทองแดงในชิลี เปรู และเม็กซิโก คีบูกในโบลีเวีย สำหรับประเทศโบลีเวียที่เศรษฐกิจประมาณ 98% ขึ้นอยู่กับการทำเหมือง ที่เหลือประมาณ 2% ใช้ในการเพาะปลูก²⁷ ส่วนสินแร่อื่น ๆ ที่มีอยู่ทั่ว ๆ ไป ได้แก่แร่ไมกา นิกели แร่ควอทซ์ เพชร ทอง สังกะสี แร่โคบล็อก วากานียม แอนติโนโน่ แร่แมงกานีส ทองขาว แร่โรนียม แร่พลูโตเนียม แร่ยูเรเนียม ป擅ทแร่ทั่วไป แร่หงส์雷 ตินปะสิว และแร่เทนดราไอล์ท

เป็นที่น่าสังเกตอยู่ประการหนึ่งว่า ในประเทศไทยต่าง ๆ ของลัทธิอเมริกานั้นมีเรื่องที่มากน้อยหลาภูชนิดด้วยกัน แต่ที่ขาดไปก็คือ ถ่านหิน ที่ถือได้ว่าเป็นบจจุยสำคัญชนิดหนึ่งสำหรับเป็นเชื้อเพลิงในโรงงานอุตสาหกรรมรองลงมาจานวนน้ำมันบีโตรเลียม ถ่านหินพบบ้างในประเทศไทย โคลอมเบีย ราชอาณาจักร และชิลี แต่คุณภาพไม่ดีพอ จำนวนก็น้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการของประเทศไทย สภาพเช่นนี้คล้ายกับพังงาจากกระแสน้ำ ชั้นประเทศส่วนใหญ่มีแต่ไม่รู้จักนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ แต่ในสิ่งที่ต้องการใช้ให้เป็นประโยชน์ก็กลับไม่มี

ในทันคราวรัฐที่ 20 นี้ เม็กซิโกมีโรงงานอุตสาหกรรมถลุงเหล็กเกิดขึ้นจากการช่วยเหลือสนับสนุนจากรัฐบาล และในประเทศไทยอื่นๆ เช่น ประเทศไทยราชอาณาจักร ชิลี โคลอมเบีย นอกจากนี้ยังมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่เกิดขึ้นทั้งหมดทั้งหมดในครั้งที่ 1 เป็นทั้มมาได้แก่ อุตสาหกรรมการทอยผ้า เหล้า กระดาษ แก้ว สมุนไพร ฯลฯ

ภาษา

ภาษาที่ใช้พูดกันที่สำคัญมีอยู่ 6 ภาษา ได้แก่ ภาษาพื้นเมืองคัมพูชาอินเดียนส่วนใหญ่ในบริเวณที่ห่างไกลความเจริญออกไปโดยเฉพาะในประเทศไทยราชอาณาจักร และทางตอนใต้สุดของทวีปอเมริกาใต้ ภาษาที่ 2 ที่ใช้กันมาก ได้แก่ภาษาสเปน โดยเฉพาะในประเทศไทยเม็กซิโก ประเทศไทย อเมริกากลางทั้งหมด และทางเหนือของอเมริกาใต้เรื่อยไปในประเทศไทยวากอร์ เปรู ชิลี และตอนเหนือของประเทศไทยเยนติน่า ภาษาที่ 3 ได้แก่ ภาษาโปรตุเกส พูดกันมากในบริเวณที่เจริญแล้วของประเทศไทยราชอาณาจักร ภาษาที่ 4 ได้แก่ ภาษาฝรั่งเศส พูดกันในประเทศไทยชิลีและในคิวบาที่เรียก

²⁷ Dozer, op. cit., p. 17.

ว่าเฟรนซ์กิอานา ภาษาที่ 5 ได้แก่ ภาษาอังกฤษ พูดกันในบริติส ชอนดูรัส (คืนเดนของอังกฤษ ในอเมริกากลาง) และในคินเดนกิอานาของอังกฤษ ภาษาที่ 6 ได้แก่ ภาษาตีช์ พูดกันในสูรินัม รูปการปักครอง

หลังจากแยกตัวออกจาก การปักครองของเมืองแม่หง 2 คือ สเปนและโปรตุเกส คำว่าประชาธิปไตยเป็นคำที่นักปักครองในขณะนั้นเรียกหา ความคิดเช่นนี้เป็นผลโดยตรงมาจากหลักปรัชญาของนักปรัชญาฝรั่งเศส ดังเช่น มองเตสกิเยอ วาลเตอร์ เป็นต้นและรูปการปักครองของสหรัฐอเมริกา มีผู้พยายามจะทำให้ประเทศของตนมีรูปการปักครองดังกล่าว ดังเช่น โบลิ瓦ร์นักปฏิวัติอาชีพผู้ปลดปล่อยคินเดนทางภาคเหนือของอเมริกาได้ เข้าได้สำเร็จ คำว่าสิทธิ เสรีภาพและประชาธิปไตยมาให้แก่ชาวละตินอเมริกา รวมทั้งการนำเอารูปการปักครองของสหรัฐเข้ามายัง ผลลัพธ์ก็คือ สหพันธ์รัฐแกรนโคลอมเบียที่เกิดขึ้นตามหลักการบริหารของสหรัฐอเมริกาอันเป็นประเทศเพื่อนบ้าน แต่ก็อยู่ได้ไม่นานและประเทศที่เกิดใหม่ ๆ ต่างก็ไม่ยอมขึ้นอยู่กับสหพันธ์หนึ่งสหพันธ์ใด ทุกประเทศต้องการความเป็นอิสระในการบริหาร ดังนั้นแผนการต่างๆ ที่กำหนดมาไม่ว่าจะเป็นแนวความคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยหรือการปักครองในระบบสหพันธ์รัฐ ถึงแม้จะวางไว้อย่างสวยงาม แต่ในทางปฏิบัติไม่อาจใช้ได้ผลเต็มที่ ผลที่ได้รับตามอุดมการณ์คือ ในทางทฤษฎี ประเทศที่เกิดใหม่เกือบทุกประเทศ มีรูปการปักครองแบบสาธารณรัฐ ยกเว้นบางประเทศ²⁸ ที่ยังคงรักษาระบบเดิมอยู่ ทุกประเทศดังกล่าวข้างต้น มีกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปักครอง มีประธานาธิบดีเป็นประมุขสูงสุดทางการบริหารที่ได้รับตำแหน่งมาจากการเลือกตั้ง รวมทั้งสมาชิกรัฐสภาที่โดยความคุ้ม การทำงานของประมุข มีการถ่วงดุลย์ของอำนาจระหว่างอำนาจ 3 อำนาจ คืออำนาจบริหารอำนาจ�行นิติบัญญัติ และอำนาจตุลาการ

แต่ในทางเป็นจริง ทฤษฎีก็อยู่ส่วนหนึ่ง วิธีการปฏิบัติก็อยู่อีกส่วนหนึ่ง ในปี 1967 มีรายงานว่าจาก 20 ประเทศที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นละตินอเมริกานั้น มีเพียง 3 ประเทศเท่านั้น ที่พอจะยกย่องได้ว่ามีคือตามทฤษฎีอย่างเข้มงวด คือประเทศไทย อุรุกวัย คอสตาริค้า และชิลีการเลือกตั้งที่มีความบริสุทธิ์ ผลเรื่องทำหน้าที่ในการปักครอง ทหารเป็นรักษาของชาติ -spanish สถาบันที่มีอยู่ และรัฐสภาที่ทำหน้าที่ของตนไปตามกฎหมาย อีก 3 ประเทศทำท่าว่าจะเป็นประชาธิปไตย ได้แก่ ประเทศไทยโคลอมเบีย เวเนซูเอล่า และบราซิล อีก 9 ประเทศ การปักครองอยู่ในรูปเผด็จการ ในรูป

²⁸ ได้แก่ประเทศราชชีด ไซอิจิ และเม็กซิโก แต่ไม่นานก็เปลี่ยนไปเป็นการปักครองแบบสาธารณรัฐ

²⁹ Herring, op. cit., pp. 16-18.

แบบต่าง ๆ กัน อำนวยนิคิบัญญัติและคุณภาพ อยู่ให้อิทธิพลของฝ่ายบริหารที่มีตำแหน่งทางทหาร ตำแหน่งต่าง ๆ กันทั้งหมดยกลงไป ประเทศไทยเหล่านี้ได้แก่ ยอนดูรัส นิการากัว ไฮอิท ปานามา กัวเตมาลา อีกวาตอร์ โบลิเวีย ปารากวัย คิวบา อิกประเทศที่มีท่าที่ว่าจะเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง คือ เอล ชลัวตอร์ ประเทศไทยก็เพื่อจัดการและก่อประชาธิปไตย ได้แก่ อาร์เยนติน่า บราซิล และสาธารณรัฐโคลอมเบีย

ส่วนในประเทศไทยเม็กซิโกซึ่งเป็นประเทศไทยสุดท้าย จากการที่นั่นทั่วทางการเมืองมากกว่าในประเทศไทยอื่น ๆ ทำให้รัฐบาลไม่อาจนำเอาระบบเด็ดจากการมาใช้ได้อย่างเต็มที่ แต่การใช้อำนาจเด็ดการโดยผ่านทางพระราชกรณีย์ที่มีอำนาจพอ ก็ไม่อาจทำให้เราเรียกได้ว่าประเทศไทยเม็กซิโกนั้นมีรูปการปกครองแบบประชาธิปไตย

ในบ้านนี้ถึงแม่ว่าเวลาจะผ่านไปเป็นเวลาหลายปีแล้วก็ตาม และคำว่าประชาธิปไตยจะเป็นคำที่ประชาชนของทุกประเทศไม่ไว้ในประเทศไทยที่เป็นประชาธิปไตยแล้วก็ตาม ไปจนกระทั่งประเทศไทยที่เด็ดการมากที่สุด ไฟเผาที่จะได้แต่ความเบนเด็ดการก็ยังมีอยู่ และมีมากในบางประเทศ ประเทศไทยส่วนใหญ่ยังคงมีบุคคลที่มีตำแหน่งทางทหารดำรงตำแหน่งประมุขทางด้านบริหารอยู่ อย่างเช่นในประเทศไทยโบลิเวีย ประเทศไทยอีกวาตอร์ นิการากัว ชลัวตอร์ อาร์เยนติน่า ยอนดูรัส ปานามา และสาธารณรัฐโคลอมเบีย³⁰ เป็นต้น สภาพของประเทศไทยเหล่านี้³¹ มีสภาพ “ปกครองอย่างเดียวขาดกว่าจับผู้ต้องสงสัยว่าจะเป็นคัตรุของคนของฝ่ายซ้ายและฝ่ายขวาเข้าไป” “อบรม” ในครุฑายพนัก จนกระทั่งบัดนี้ยังคงได้ปล่อยตัวให้เป็นอิสระ³²

³⁰ “เอลกัวตอร์ (อีกวาตอร์) เสียงเหลงเร้าจากผู้ชุมนุม” อภิญญา นท 1 ฉบับที่ 24 (13 ธันวาคม 2520) 22-23.

³¹ “นิการากัว คำตอบสำหรับผู้เด็ดการ” สยามรัฐสปีเดาหัวใจราย นท 24 ฉบับที่ 30 (22 มกราคม 2522) 13-14. และ “นิการากัวทฤษฎี 3 มาแล้ว” สยามรัฐสปีเดาหัวใจราย นท 24 ฉบับที่ 37 (12 มีนาคม 2521) 9.

³² “ชลัวตอร์ ด้วยประชาธิปไตยแบบนี้ตนอน (เหมือนกัน)” สยามรัฐสปีเดาหัวใจราย นท 25 ฉบับที่ 6 (6 สิงหาคม 2521) 13-14.

³³ “อาร์เยนติน่า แก๊กพาพหนักรอทำลายชาพจน์” ไทยนิกร นท 2 ฉบับที่ (30) + 37 (3 กรกฎาคม 2521) 34-35. และ “ฟคบอดโลโก ฟคบอดเดือด” ไทยนิกร นท 2 ฉบับที่ (30) + 32 (26 พฤษภาคม 2521) 39.

และ “อาร์เยนติน่าตนนี้ฟุ่มอดโลโกปลາดด้วยระเบิดและกระสุนบัน”, ไทยนิกร, นท 2 ฉบับที่ (30) + 33 (5 มิถุนายน 2521) 42-43.

³⁴ สยามรัฐ 9 สิงหาคม 2521

³⁵ ในที่เดียวกัน

³⁶ “กรุงเลอตัวในโคลอมเบีย ปราบการของประเทศไทยอีพัชนา” สยามรัฐสปีเดาหัวใจราย นท 24 ฉบับที่ 48 (28 พฤษภาคม 2521) 14-15.

³⁷ “อาร์เยนติน่า ตนนี้ฟุ่มอดโลโก” ในแหล่งเดิมกับท่องมาแล้ว และ “โศรเด็ดการ ยอนดูรัส” สยามนิกร นท 2 ฉบับที่ 69 + 11 (9 มกราคม 2522) 35.

อย่างไรก็ตามในขณะนั้นบังตั้งแต่ที่รัฐเชียส์ส่งทหารเข้าไปประจำการอยู่ในคิวบา หรือการล้มของรัฐบาลเมดี้จากการโชิงชาของประเทศนิการากัว ที่เคยได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกา โดยขบวนการแซนดินิสต้า รวมทั้งการรัฐประหารในเอล ซัล瓦คอร์ ในโบลิเวีย และในประเทศอื่นๆ ที่กำลังคุกร่านอยู่ทำให้ปักครองเมดี้ทำการเริ่มถูกบทบาทความเป็นผู้นำการลง ด้วยงานของรัฐมนตรี ต่างประเทศสหรัฐอเมริกา นายไซรัส แวนซ์ ที่ว่า “ในการสำรวจของเราเมื่อวานนี้แล้วโน้มว่า....ค่านิยมประชาธิปไตยกำลังได้รับการยอมรับมากขึ้น” และ “มีการคาดการณ์หลักการเรื่องสิทธิมนุษยชนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาธารณรัฐโดมินิกัน เอกวาดอร์ โบลิเวีย เปรู นิカラากัวและชอนครัส”³⁸ นอกจากนี้ในประกาศ ๖ ประการ ที่นายไซรัส แวนซ์ ใช้เป็นเป้าหมายในการดำเนินนโยบายต่างประเทศในละตินอเมริกาอ่อนได้แก่

1. เพื่อให้ประเทศไทยกำลังพัฒนาเข้าร่วมในระบบเศรษฐกิจโลกมากขึ้น
2. ให้ความช่วยเหลือมากขึ้นเพื่อการพัฒนาที่จะให้ผลต่อคนยากจนจริง ๆ เช่นการให้ความช่วยเหลือชุมชนแก่สาธารณะรัฐโดมินิกัน นิการากัว เป็นทั้ง
3. สนับสนุนการเรียกร้องความยุติธรรม สนับสนุนให้มีการยอมรับความเห็นที่แตกต่าง
4. ระมัดระวังตลอดเวลาว่า แม้การเปลี่ยนแปลงจะเป็นสิ่งที่เกิดจากเงื่อนไขภายในก็ตาม แต่ก็อาจถูกแทรกแซงจากภายนอกได้ไม่ยagn ก เช่น กรณีที่หารโชเวิตในคิวบา เป็นตน
5. สนับสนุนความพยายามของประเทศไทยที่จะเก็บัญหาระหว่างกัน เช่นบัญหาชายแดน
6. สนับสนุนความแตกต่างระหว่างประเทศไทย

ข้อประกาศทั้ง ๖ ประการนี้ ทำให้มองเห็นได้ว่า สหรัฐอเมริกาจะเลิกให้การสนับสนุนรัฐบาลใด ๆ ที่ไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชนนือกต่อไป อีกทั้งจะยอมรับและเคารพการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่เกิดจากการตัดสินใจของประชาชนประเทศไทยนั้น ๆ ก็เท่ากับเป็นการแสดงให้เห็นแล้วว่า สหรัฐอเมริกาจะไม่ให้การสนับสนุนรัฐบาลเมดี้การต่อไป อย่างที่เคยเป็นมาในอดีต แต่ทั้งนี้และทั้งนั้น ประชาชนจะได้รับการปักครองแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงหรือไม่นั้น คงไม่ได้อยู่ที่สหรัฐอเมริกาแต่เพียงประเทศไทยเดียว หากคงยังต้องรวมไปถึงประชาชนชาวละตินอเมริกาเองที่ว่าจะมีจิตสำนึกใน

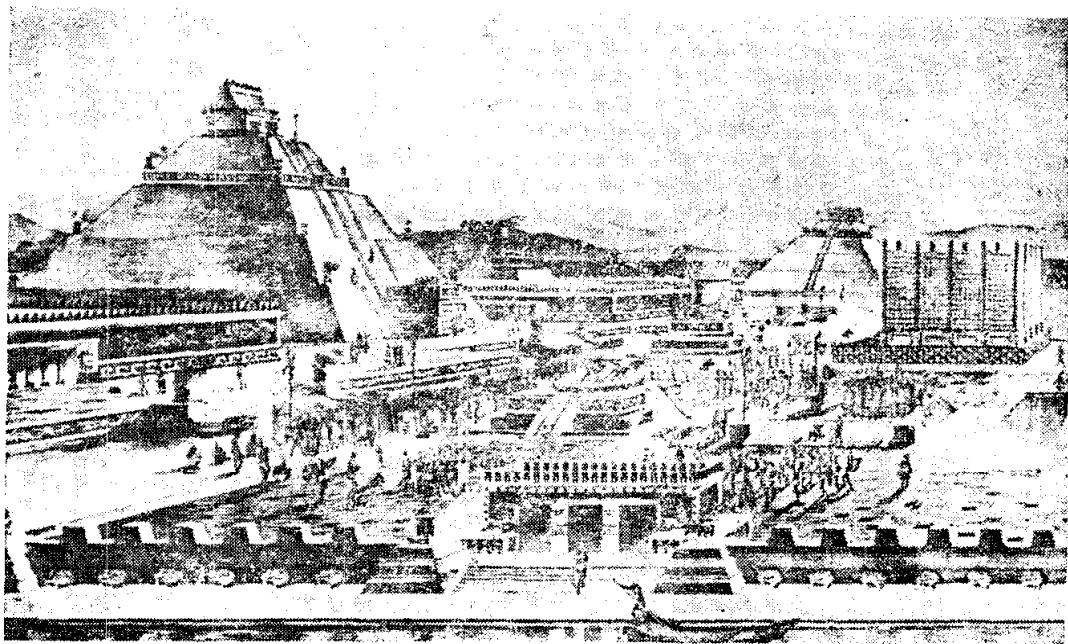
³⁸ “ละตินอเมริกา : ความวิตกกังวลของสหรัฐ” สาขาวิชาสัปดาห์วิจารณ์, ปีที่ 26 ฉบับที่ 15 (7 ตุลาคม 2522) 15.

ความเป็นประชาธิปไตยมากน้อยเพียงใด รวมทั้งความจริงใจของรัฐบาลที่มีต่อประชาชนชาวลาตินอเมริกาด้วย

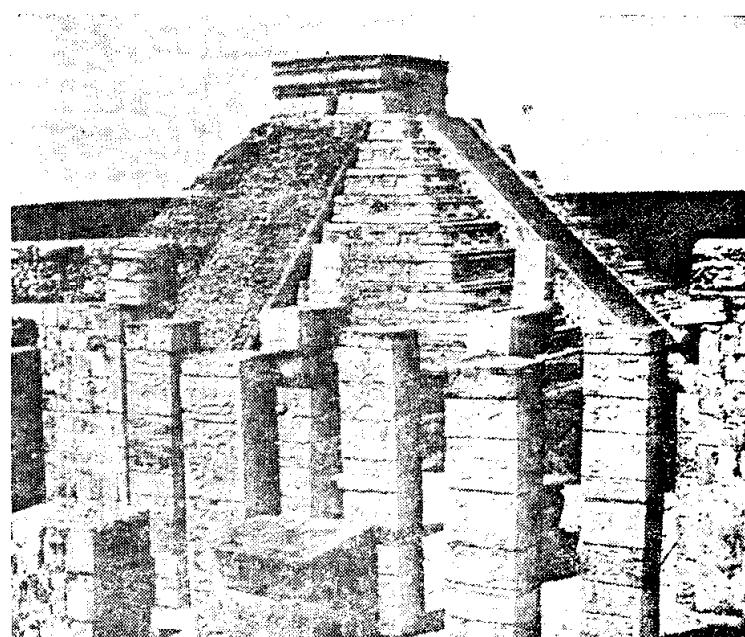
อนึ่ง เกี่ยวกับประเทศเด็กจากการในละตินอเมริกา ในรายงานสยามรัฐสปดาห์วิจารณ์เมื่อปลายปี 1979 กล่าวว่า

“ละตินอเมริกามีเด็กจากการทหารอยู่ถึง 10 ประเทศจาก 19 ประเทศ ในนั้นประเทศในทะเลขาริบเบียน เช่น คิวบา และกรานาดา ในประเทศไทยแล้วก็มีกัวเตมาลา ชอนดูรัส เอลซัล瓦ดอร์ เปรู โบลิเวีย (ในบังคับนั้น) ชิลี อาร์เจนติน่า อุรuguay ปารากวัย และบราซิล ส่วนที่ (เหลือ) เป็นพลเรือน แต่ก็ (มีบ้าง ?) เป็นเด็กจากการในครอบพลเรือน มีเม็กซิโก นิการากัว คอสตา Rica ปานามา โคลومเบีย เอกวาดอร์ ศรีนัม กิยانا และเวเนซุเอล่า”^{๓๙}

^{๓๙} “เด็กจากการในขอบเขตที่โลกยังไม่รู้ ‘สยามรัฐสปดาห์วิจารณ์’ งก 26 ฉบับที่ 20 (11 พฤศจิกายน 2522)

ปลาซ่าแห่งหนึ่งในเมืองเตนอกติลัน เมืองหลวงของแอสแท็ค ปลายศตวรรษที่ 15

ปีรานมิดของชาวมา雅